

Al vertigen

Narrativa, 443

Núria Perpinyà
Al vertigen

Editorial Empúries
Barcelona

© Núria Perpinyà Filella, 2013

Primera edició: setembre del 2013

© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u.,
Editorial Empúries
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

© pel mapa de les guardes: Òscar Sarramia Farré, 2013

Fotocomposició: Víctor Igual
Impressió: Reinbook
DIPÒSIT LEGAL: B. 19.130-2013
ISBN: 978-84-9787-869-2

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).
Tots els drets reservats.

Al
Manuel
i a les seves cartes
infinítament millors que aquestes.

Al Max, que m'ha guiat per tantes muntanyes.

I a les pioneres de l'escalada pel seu esforç solitari de tirar cap amunt.

TAULA

CARA SUD

PRIMER TRAM

L'allau	11
Comes i valls, puigs i muntanyes	45
Jerseis de coll alt	70

SEGON TRAM

Classes d'escalada al sol	99
Cartes a tota brida creuen els ports	128
El sermó de la muntanya	148

CARA NORD

PRIMER TRAM

360 graus de gel	167
A uns metres del cim	199
Terreny escabrós	226

SEGON TRAM

Massa pendent	277
Neus eternes	311
El llac	345
I l'illa es va desgellar	374
Perduts en un camí sense fites	395

TERCER TRAM

Empremtes a la neu	405
Cel blanc	433

CARA SUD

L'ALLAU

Quan vam veure que li faltaven dits, ens vam quedar glaçats. Ens hauríem posat a adorar-la, però no volíem semblar estúpids. Al cap i a la fi, tots n'érem, d'alpinistes. La noia duia la marca dels més atrevits, la que només s'aconsegueix als cims més alts. Quan algú, indiscret, li preguntava sobre les mans, forçava una mitja rialla i sacsejava el cap. Vam sobreentendre que també se li havien congelat els llavis. No descartàvem que els hi hagués tallat algú en un pis miserable amb un ganivet. Era una dona callada. Al començament calia entendre-s'hi en francès o en anglès. El seu caràcter contrastava amb l'ambient xerraire del refugi. Res a veure amb els muntanyencs que es posaven més medalles del compte. La majoria exagerava els perills, la rapidesa de les escomeses o el nombre d'ascensions. Jo he fet l'Aneto en tres hores, jo la punta Walker en set. No fallava: si en veies un de discret, calia estar a l'aguait. Podia ser el millor. Per bé que cada cop hi havia més plusmarquistes femenines, tenir una figura a prop continuava essent excepcional.

El guarda m'ho va advertir des del primer dia:

—En aquest refugi ve tota mena de gent. Hem de tractar-los igual de bé, sense distincions. No obstant això, si ve un fora de sèrie, l'has de reconèixer i donar-li el tracte que es mereix procurant que els kumbaiàs no l'amoïnin. Instal·la'l en una habitació poc sorollosa on pugui descansar les poques hores que s'estarà entre nosaltres.

Treballo al refugi Quesler des de fa nou anys. Hi vaig entrar el març del 2002 com a assistent del guarda, el senyor

Vinyot, que s'ha jubilat fa un mes. Si no m'hi repenso, d'aquí uns dies ocuparé la seva plaça. Han succeït tantes coses que no ho sé del cert. Fins que no desembrolli el que ha passat, no vull decidir res. La meva elecció no depèn només de mi.

El refugi Quesler té la seva part bona i la seva part dolenta. La dolenta és que ja tinc trenta-cinc anys i continuar aquí sense moure'm se'm fa costa amunt. La bona és tota la resta. Estic enamorat de les nostres muntanyes i d'aquesta caseta en particular. Però també d'algunes persones que m'hi lliguen i me n'aparten. Porto dies, per no dir anys, aclarint-ho.

Ser guarda d'un refugi és una feina privilegiada perquè el temps és teu. Ets amo i governes. Disposes de quaranta mil hores, la qual cosa és més satisfactòria que manar sobre un altre. Jo ho crec així, si més no. Ara bé, segons com, ser guarda no és gaire. Ets com un escalador retirat, un equip de salvament poc efectiu. No som metges ni infermers per fer-nos càrrec dels accidentats. Ens limitem a ajudar quan ens criden. Als Tammarians tenim uns vint-i-cinc accidents per any, un o dos dels quals són mortals. Directament o indirecta, el Quesler participa en cada rescat. Ara: els herois i els protagonistes són uns altres: els metges escaladors, els bombers, els soldats, els voluntaris de Freixe... Els guardes i els guies ens limitem a marcar el camí igual que un pastor. Som, més que res, vigilants, guardes forestals que, en lloc de recórrer grans perímetres, acostumem a romandre en una torre de guaita, aixecant la moral dels altres. També ajudem a la conservació de l'entorn. Amb el Pep Adrió ens fem un tip de caminar per plegar brossa. Del sotabosc se n'encarreguen els ramats i els llenyataires. Nosaltres retirem les cordes descolorides, les piquetes i mil coses escampades: bastons rovellats, bocins de tendes estripades, claus, llaunes, ampolles, grampons, guants... Records lletjos d'excursions de desconeguts. A voltes el llegat no és tan dolent. A l'inrevés, és massa bo. ¿Què en fem dels bells records amb noms i cognoms? Si ens fan mal, ¿també els hem de llençar?

El Quesler està situat en una esplanada majestuosa dels Tammarians a 2.400 metres, una altitud que beneficia els esportistes. Les nostres valls, hereves d'antigues glaceres, són en una zona remota dels Pirineus. La vall de Freixe és ovalada com el llom d'una balena. S'hi poden apreciar les estries i, allà on no hi ha vegetació, la pell grisa i lluenta de les roques. El poble, situat al punt més bombat de la glacera, es fundà a l'edat mitjana. Sobre el plec de l'anticlinal s'erigí un castell i l'església romànica de Sant Roc. En comparació dels Alps, el nostre clima és més benigne i el desnivell entre les valls i els cims és menor. Com ocorre a altres altiplans, els nostres boscos arriben molt amunt. Als peus del refugi es pot gaudir de la bonhomia dels prats i les arbredes. Mirant amunt, hi ha l'aridesa, les agulles dels cims, les glaceres, la blancor enlluernadora. Mirant avall, els tossals de mil matissos, les flors: marcòlics vermells, romúlees grogues, campànules, lliris, malves... El neguit incessant dels animals: els isards fent cabrioles, les guineus fitant, les marmotes llustroses remenant la cua... La piuladissa dels ocells: merles, pinsans, mallerengues, pit-rojos... La nostra riquesa botànica i geològica és admirada pels experts, i pels aficionats com jo, ja que no vaig acabar la carrera de Biologia. Tenim un aflorament de gneis acasta, una roca d'uns quatre mil milions d'anys. I lepidòpters similars a les papallones *Diaethria*, les dels dibuixos de vuits, que és difícil escatir com han arribat a parar entre nosaltres. Viure aquí és una delícia. Els ulls se me'n van darrere el vol d'un bruel diminut o d'una papallona taronja amb vius negres que, si fos una *Danaide* americana extraviada, faria real un impossible.

Els meus estimats Tammarians conformen un massís volcànic de cent quilòmetres d'extensió, coronats amb desenes de quatre mils, un dels quals —el Maruni— fa vora cinc mil metres. Les crestes de les carenes són roques ígnies capricioses; unides a les seves parets escarpades de més de tres-cents metres, són tot un repte per als escaladors. Fa cent anys era rar veure desvagats trescant perquè sí. Ningú no pujava aquí dalt per fer salut. L'oci i l'esport no comptaven.

Les poquíssimes persones que s'aturaven a descansar als refugis venien per feina: guardaboscós, pastors, llenyataires, els pagesos del terme, algun contrabandista, els soldats de guàrdia... Per aquesta banda del Pirineu fa segles que van desaparèixer els vedats senyorials; els nostres caçadors han estat gent humil que ha matat per força i no pas per distracció. Els guardes s'han fet un tip de caçar isards per menjar. Avui dia dius això i els ecologistes es posen les mans al cap, però abans els costums eren uns altres.

Al costat de l'austera monotonia diària, hi ha ressenyades visites de geògrafs i naturalistes que feien llargues estades al Quesler per inventariar plantes i fer-hi amidaments cartogràfics. Parlo de finals del XIX, coincidint amb les dates de la construcció del refugi. Per tal d'atendre aquests primers excursionistes científics —com el botànic Amalius de Sarà o el topògraf Patrice Vincent—, l'Estat va sufragar l'obra de l'edifici, que fou laboriosa. Es van haver de picar carreus i carretejar-los des del roc dels Soca. La primera guarda, de nom incert, s'encarregà del menjar i el seu marit, anomenat Massons, de fer de guia. A aquest Massons l'han succeït molts altres guardes fins a arribar al senyor Vinyot i a mi. Les properes hores seran decisives per saber quin lloc ocuparé en aquest arbre genealògic muntanyenc. Fins fa no gaire els guardes feiem vida de cabres saltant penyes d'estiu a hivern. Avui dia estem obligats a fer de cuiners en lloc de fer valer que som muntanyencs experts. Coneixem tots els racons dels Tammarians, tenim la zona apamada i, tanmateix, cada cop hi ha més inexperts que es refien d'aparells de Taiwan en lloc d'adreçar-se a nosaltres. Sense dir-nos ni ase ni bèstia, es perden pels camins menyspreant els nostres consells i només s'enrecorden dels guardes quan demanen auxili.

Si no fos pels embolics sentimentals, no m'hauria de queixar. Tinc una feina maca i visc envoltat de paratges prodigiosos. Des de darrere el taulell, he vist de tot. En els passos difícils de les muntanyes, en situacions límit, m'he trobat amb el millor i pitjor de cadascú. Conec prou bé l'espècie humana. Al Quesler conviuen els que es preparen per a les

olimpíades amb els depressius. Alguns fugen de crisis amoroses; d'altres busquen llocs apartats i encisadors per besar-se. Abans les parelles clandestines pagaven el que fos per pujar al Quesler amb una mula i amagar-s'hi. El nostre registre de visites no és, doncs, del tot complet... Com a bons hostalers, cal ser discrets. Deixant de banda els motius eròtics, que n'hi deu haver més dels que sabem, els refugiats han augmentat. Per bé que no pas per motius bèl·lics ni meteorològics. Simplement, ves per on, estem de moda. L'alta muntanya continua essent solitària i inexpugnable però hi ha més gent de bona fe que s'apropa als seus peus per venerar-ne la grandiositat. Alguns es queden a les valls pintoresques. D'altres se'ns atansen més.

Fa cent vint-i-set anys, el 1884, els quatre-cents metres de desnivell entre Freixe i la Pleta Empinada que tenim a tocar es van escurçar amb una petita via fèrria. Els seus primers usuaris no van ser turistes sinó miners. A la tuca de Mar es va descobrir una mina de marbre. Les vetes eren negres i verdes, uns colors poc freqüents que la feren molt apreciada. Diuen que tot va començar quan un estranger va fixar-se en el marbre de l'antic refugi, que encara conservem, i va voler saber d'on provenia. La petita prosperitat de tombants de segle va ser a causa d'aquesta mina, de la qual deixen constància algunes masies i edificis de la vall més rics del normal, que demanen desesperadament que algú els conservi la vella esplendor. A part del Quesler i d'algun casalot de Gemfreda i arreu, aquest marbre verd i negre pot contemplar-se en algun palau de Cadiach i de Barcelona on, pel que sembla, llueix com una cosa exòtica. Els mal informats li imputen orígens asiàtics i, quan saben la seva procedència, s'estranyen que sigui un producte nostrat. Amb la construcció de la via fèrria, el transport de les lloses va guanyar molt. Les vagonetes baixaven més de pressa que no pas les mules. Passats trenta anys, el filó verd i negre es va exhaurir. La mina era extremament minsa, la qual cosa provocà que el seu marbre, en ser tan escàs, fos encara més preuat. No descarto que m'agradi tant de cuinar al Quesler a causa

dels seus taulells. És l'única decoració diferent; la resta del refugi està bastit amb pedres grises, fusta i pissarra.

La mina es va tancar el 1914 i la línia fèrria va quedar obsoleta. Quan l'herba amenaçava de colgar la via, un ministre rousseunià de Salut i Benestar tingué l'afortunada idea de convertir els Tammarians en un paisatge suís digne d'un Calame. El ministre Fesserés recuperà el traçat de la via i hi instal·là un tren cremallera per aproximar el públic refinat al paisatge i l'experiència muntanyenca. Moltes de les maneres de fer que en altres països es desenvoluparen al XVIII o al XIX, al nostre arribaren al XX. El tren cremallera s'inaugurà el mes de maig del 1924. Als Tammarians no hi havia aigües termals però hi havia cascades exaltades, brutalitat geològica i camins primitius. Des del tren a la cascada Meritxa hi havia dues hores de costa amunt i avall per uns senderons que aleshores no estaven fressats. Les dames vestides com si passegessin per Versalles o pel passeig de Gràcia hi invertien tot el dia. Els pastors es guardaven prou d'anar cap al barranc. Només un beneit s'hi endinsaria amb els corders en lloc d'anar a prats assolellats. Era un disbarat exposar els animals a caure pels pendants dretíssims quan més amunt se'ls podia aviar a pasturar sense patir. Els quatre rics de la capital que gosaven pujar fins aquí pensaven altrament. Atenyien un sentit superior allà on les bèsties i els ramaders no en trobaven cap. Més enllà de l'instint lligat a la supervivència, hi havia la bellesa, el gaudi, l'esport. El luxe d'un lleure només apte per a iniciats. Una de les aventures era no tacar-se de fang. L'altra, extasiar-se amb postes de sol. El ministre Fesserés, imbuït d'idees romàntiques, va fer estassar bardisses i va netejar camins i sotabosc per fer-hi més visibles els viarans que conduïen a les cascades menystingudes pels pastors i els pagesos. Des d'aleshores són l'espectacle principal de les nostres contrades. Segons recollien els cronistes dels anys vint, els barrets que sobresortien al pla Llorens entre els cavalls salvatges amb la silueta dels cims de fons, no tenien res a envejar a les pameles d'Ascot. Malgrat la grandiloqüència dels reportatges pirinencs, Freixe mai no ha estat

Cauterets ni Grindelwald. Els aristòcrates espanyols s'estimaven més passejar per l'estranger. I els quatre catalans també. La gent benestant ens ha visitat amb comptagotes. Sempre hem estat mal comunicats i lluny de tot arreu. Era més còmode fer pàtria des de la capital. Dels poemes rajaven rius de llàgrimes. La imaginació era capaç de volar i enyorar la terra dels avantpassats sense haver d'aixafar-la. Els rampells excursionistes de les capes altes, a més de ser ocasionals, trigaren a encomanar-se a les classes populars. Els treballadors no estaven per romanços perquè només tenien festa la tarda del diumenge. Res a veure amb les vacances perpètuas dels rics adornades amb emanacions sentimentals i idealistes.

Tot té un començament. Si parlo de mi, el dia que ella va aparèixer al Quesler. Si parlo d'excursionisme, quan els naturalistes s'hi interessaven. Abans a la muntanya s'hi anava per fer alguna cosa. No com ara que s'hi va a no fer res. Al segle XIX i fins a mitjans del XX, la gent hi feia cap amb algun objectiu: a dibuixar, a recollir pedres, per millorar l'herbolari, per buscar-hi inspiració... Els romàntics hi projecten les seves ambicions desmesurades, irracionals i solitàries. Tothom hi buscava emocions úniques; i com més fortes, millor. Molts les continuem tenint. D'altres, però, només vénen a badar. De tota manera, ¿qui sóc jo per criticar-los?

Actualment al nostre alberg s'hi continua arribant sense patir gaire amb el tren de Freixe, amb la qual cosa tenim molt públic de ciutat, poc caminador i desentrenat, que ve de visita al parc natural i gaudeix de les fabuloses panoràmiques que s'obtenen a tres mil metres sense gaire esforç. Si poden veure un llac en una hora, millor. Tornen a agafar el cremallera cap a baix i llestos. «¿La muntanya? Ja està vista. Prats i vaques. Molt cansada. Tot moll. I un aire que fa feredat. Fuig, fuig! Amb tanta costa no s'hi pot caminar. Tan bé que s'està a casa!». Els que són iguals però tenen una mica més de pretensions opten per quedar-se a dormir al Quesler. Nosaltres, que coneixem el pa que s'hi dóna, hi posem paciència i molt bona cara. No és una sensació agradable sentir-se desagraït amb qui ens manté; per molt que els guies i els guardes ens

queixem dels turistes, són el nostre modus vivendi. El més coherent seria estimar aquests panxuts amb xandalls o canviar de feina. Però no fem ni una cosa ni l'altra. Ja és hora que m'ho replantegi de debò. Porto no sé quants dies llegint cartes, papers íntims i mirant fotos antigues del Quesler.

La noia que va irrompre al refugi enmig d'aquella nevada inoblidable anava a la seva. No va respondre a cap de les carallotades que li va dir la concurrència quan va plantar-se al menjador amb els cabells plens de gel. Ni una rialla. No, no venia del tren. Se la veia tan feble. El cos se li esgrunava. Encara noto el vent enganxat als seus cabells glaçats com estalactites. S'obria pas per l'alberg deixant les portes obertes. La gent asseguda al voltant del foc cridava: «La porta! La porta!». Ella no escoltava ningú. Veig la noia de passos basculants i de pestanyes blanques vinguda de qui sap quin fred polar atansant-se al meu taulell. Endevino que els seus llavis foscos em demanen aigua i veig el seu esforç impossible per treure's la motxilla i els guants. La sento estossegar mentre en beu tres gots. I em veig subjectant-la corrents i enduent-me-la cap a dins, mentre els del foc protestaven per la bursada de vent. Em ressonen els crits i els renecs. Mentre el Vinyot i jo miràvem de no espantar-nos, el menjador reia amb l'aparició de la dona de les neus com si fos un espectacle preparat. En arribar a la meva cambra, la noia va perdre el coneixement. Feia dies que jo era la seva meta. El punt final atzarós d'una desconeguda que resisteix i resisteix fins a arribar a algú que se'n faci càrrec. Jo era aquest algú. Ella, la supervivent de vents i allaus, semblava que hagués caminat milers de quilòmetres des de l'Himàlaia per demanar-me auxili. Vestia amb una indumentària ultraprofessional que jo només coneixia per les revistes. La noia tenia el nas granatós a punt de congelació, la qual cosa m'indicava que feia dies que dormia al ras. A l'hivern, als pics dels Tammarians, de nit s'arriba a vint sota zero. I si fa vent, la sensació tèrmica és pitjor. Quan la vaig tenir gitada, vaig anar donant-li aigua

amb una xeringa. Estava inconscient. Ja no podia beure sola. Vaig començar a treure-li la roba encartonada amb molt de compte. El que estava tancat amb cremalleres va obrir-se sense dificultat; la resta, com les botes, era impossible de treure-l'hi sense fer-li mal. Devia tenir els peus congelats a punt d'esberlar-se. Si els forçava, els podia esbocinar. Era millor tallar les botes, els guants i tot el que calgués. Sota condicions lumíniques nefastes —la vella turbina del riu que subministra llum a l'alberg s'espantava sovint—, vaig començar l'operació armat amb el carbur que tenia subjecte al cap. Les botes vaig partir-les molt a poc a poc amb una serreta que em va dur el Vinyot. Eren d'un material tècnic i d'un disseny al·lucinant que només havia vist en fotos. Em va saber greu fer-les malbé però no teníem elecció. Podia haver-hi algun dit en joc, al límit. El guarda en cap, que es va fer càrrec de la dramàtica situació des del primer moment, va enviar un SOS i va aprovar la laboriosa operació de desenfundar l'alpinista de la seva pètria vestimenta. Em va donar instruccions per als primers auxilis i se'n va tornar cap a l'emissora de ràdio per organitzar el rescat.

—Vol Tamar. Aquí Quesler. Hipo urgent. Canvi.

No seria fàcil. La tempesta udolava com una fera; el tren cremallera no funcionava; la llevaneu de Freixe no donava l'abast, i l'helicòpter no podia volar amb una meteorologia tan adversa. Als Tammarians no comptem amb els envejables aparells d'Air Zermatt —un dels quals l'any passat va fer el primer rescat a 7.000 metres al Manaslu!—. Ni tenim tant pressupost com als Alps, on cada tarda els helicòpters sobrevolen els Drus per veure com van les cordades. Ni ara ni abans. Els nostres mitjans consisteixen en un modest giroavió de salvament que no pot enlairar-se més amunt de 3.500 metres; equipat, això sí, amb el Pancraç, un metge escalador de gran heroisme que s'ha jugat la vida centenars de cops. Tanmateix, amb aquella tempesta i a punt de fer-se fosc no es podien fer miracles.

—Aquí Vol Tamar. Nevada bestial. Ni per hipo. Canvi.

El guarda en cap insistia que calia evacuar la noia perquè

com més hores passessin, més perill correria. Diferir un rescat és un error. Al Vinyot li venia al cap Weisswolfe, tres dies sol esperant auxili, fent-se el fort amb els del campament base («si no podeu venir a buscar-me, provaré de baixar jo sol»; «quan dormi unes hores, em trobaré millor»). A set mil metres, sense beure ni menjar, com més dies passava descansant pitjor es trobava. El seu deliri consistia a ignorar-ho («no cal que vingueu; demà baixo»), fins que s'esgotà del tot quan el temps empitjorà i els xerpes ja no pogueren pujar a buscar-lo.

—Crida el Pancraç, si us plau. Canvi.

—Aquí Tamar. Impossible. Posta en deu metres. Canvi.

—Aquí Quesler. Dona hipo urgent. No volem una altra Xataeva. Rescateu-la. Canvi.

—Paciència. No sou al Lenin. Canvi.

¿Quants escaladors no s'han despertat mai més del seu xoc després de dies al límit de la supervivència? El Drexel, la Wanda Rutkiewicz, l'Alison Hargreaves, el Tolo Calafat...

Mentrestant, al menjador, el xivarri no parava. El Quesler estava incomunicat i els clients s'havien quedat aquí dalt a la força. En aquells moments crítics, amb la noia mig en coma, feien molta nosa: tant els que el contratemps els havia fet gràcia i celebraven l'aventura a bon resguard bevent sense parar, com els que no acceptaven el canvi de plans dictat per la naturalesa i exigien ser rescatats immediatament. El senyor Vinyot els torejava com podia, amb la seva amabilitat infinita, reprimint-se davant l'egoisme humà.

—Ho sento molt, senyor; no poden evacuar-nos cada cop que neva. Som cinquanta. Pel pont serem el doble. Demà o demà passat el temps millorarà i el tren tornarà a funcionar.

—Tinc assumptes molt importants que m'esperen! Ens havien d'haver avisat!

—A l'hivern neva tot sovint.

A les taules explicaven acudits.

—¿En què s'assembla un borratxo a un escalador? —Els altres no hi queien:— Com més graus, més patacada!

—¿Heu vist la Ieti que acaba de passar? —deia un xicot

referint-se a la noia semicongelada—. Els abominables homes de les neus no són el que eren! S'estan encongint! I ja no són peluts!

—A mi sí que me n'ha fet, de por! Li he vist la destrat! Encara morirem tots! —i es petaven de riure.

—S'ho tenien ben callat —insistia el pesat que estava posant negre el Vinyot—. Com que és cap de setmana, havien de fer negoci... No hi ha dret!

—La natura no ho té gaire en compte, això.

—¿Com s'emborratxen els esquimals? Amb Licor del Polo!

—Aquí visca la gresca, però jo demà treballlo! No puc perdre el meu avió! M'esperen a Dresden. Pagaré el que sigui!

—Mig milió. És el que val arribar a Cadiach. S'estalvia més de quatre hores de cotxe. Però no s'espanti, avui no li valdria de re. Nevant així l'helicòpter no vola ni per tot l'or del món. Tenim una persona que li cal ser traslladada amb molta més urgència que a vostè. Ni tan sols a ella poden rescatar. Resignació. Prengui's un got de vi i gaudeixi de l'estada. O baixi caminant. Ara: de Freixe cap avall posi-hi paciència. La llevaneu no avança gaire.

—¿Caminant? ¿Que gaudeixi de què? No se n'enrigui!

—Voldria parlar per ràdio, ens tenen incomunicats! —es queixà un altre.

—¿Quan tornarà la llum? Amb aquestes làmpares tan tètriques no es pot fer res —sol·licità una senyora com si el Vinyot governés sobre els elements o sobre la vella turbina que esbufegava al riu lluitant contra els llamps.

—¿A quina paret va caure el Messner? —Els amics ho ignoren.— A la de casa seva! Un dia que es va deixar els claus!

I vinga riure. El Jurdi, mentre els omplia les gerres, els assassinà amb la mirada. Colla d'imbècils... No eren dignes ni de besar-li els peus, al Messner.

—He permès que cada hoste fes una trucada; a vostè, perquè ha insistit tant, li he deixat fer-ne dues —explicava el

Vinyot als impacients—. La ràdio ha d'estar disponible per al més urgent: per a la tempesta i per a la nostra malalta.

—¿La que ha entrat carregada com una mula i ha deixat les portes obertes de bat a bat és «la nostra malalta»? Si no és de cap grup. No deu tenir ni reserva... Tantes normes de no voltar pel refugi amb botes ni amb motxilles i apareix una astronauta, ho mulla tot i se les salta totes. Si la paia anava trompa; si no podia ni caminar recta...

—És un cas molt greu —el tallà el Vinyot molt seriós.

—No, si encara tindrem una morta...

Afortunadament, a la meua cambra no sentia les impertinències ni el rebombori dels comensals. No me les van explicar fins després. Millor. Així em podia concentrar a desembalar el cos fràgil i inert que havia caigut als meus braços per extreure'l de la seva fèrria armadura. «Mil·límetre a mil·límetre, René; desprèn-li cada bocí de roba a càmera lenta», m'havia advertit el Vinyot. Els punts més crucials eren les extremitats. Si tenia les mans inflades i els dits negres, malament: els perdria; la pell negra delata l'irreversible: el teixit està mort i s'acaba gangrenant; l'única solució per salvar la resta seria amputar. Si la pell era lila, els dits podrien recuperar-se. Tot això dels colors i dels graus de congelació fins llavors era simple teoria, ja que de membres negres i morats no n'havia vist cap. Feia set mesos que treballava al Quesler i no tenia gaire experiència. Tanmateix, havia llegit biografies d'escaladors, havia devorat les seves mítiques expedicions i coneixia els efectes del fred intens. Cada mes ens arribaven revistes de muntanya i en les hores mortes ens les llegíem de cap a cap. No havia vist mai, però, cap bocí de carn camí de convertir-se en glaç. Vencent la forta impressió que em provocaven els dits deformes, vaig tallar-li els guants fil a fil en la meua cirurgia improvisada, il·luminant-los amb el frontal. No estava clar de quin color els tenia; només que eren més grossos del normal. Mitja cambra era en penombra. Llevat que es tractés d'una dona amb mans d'home, les tenia inflades. Així que les hi vaig veure bé, em vaig ensorrar. Havíem fet tard: havia perdut els dits petits i una falange de la mà

esquerra. Em vaig desesperar: ¿on eren els bocins que faltaven? ¿Els havia esmicolat sense adonar-me'n? ¿Hi havia engrunes de carn entre els trossets de roba que havia retallat? Els guants i els protectors havien quedat reduïts a no res. Déu meu, havia polvoritzat teixit muscular i ossi sense adonar-me'n! Sense vessar ni una gota de sang! La seva carn havia quedat reduïda a uns bocins de gel. Era un caníbal... Tot i que no els hi havia tallat volgudament, me'n sentia responsable. Em vaig quedar fet pols: pel desastre que havia comès; per la mà d'una dona desconeguda; per la meua ignorància mèdica i alpina; per la meua incompetència com a guarda; pels dies que aquella ànima en pena vagava sola i perduda mentre nosaltres havíem estat menjant i rient... Si haguéssim sabut de la seva existència, l'hauríem observat amb els binocles i potser hauríem pogut socórrer-la a temps i evitar que... De sobte, va entrar el Vinyot i em va veure de genolls a la vora del llit:

—¿Què passa, noi? ¿Gangrena? ¿Se l'ha d'amputar?

No vaig respondre-li.

—¿Què tens? ¿Que s'ha mort?

Li va prendre el pols ràpidament.

—Li he trinxat els dits. No me n'he adonat. Els hi he tallat a miques. No es poden recuperar.

El guarda es va esverar i va mirar atentament les mans de la noia i el munt d'engrunes un i altre cop, fins que va inspirar a fons.

—No t'espantis, René. A aquesta noia li falten dits des de fa temps. És lògic que et confonguessis, la llum és molt tètrica. Fixa-t'hi bé, però. Enfoca-hi bé el frontal. Té els monyons nets i cicatritzats. La nostra invitada no és el primer cop que lluita amb el gel.

No sabia si riure o plorar. Em vaig atansar a la mà per besar-l'hi, de neguitós que estava, però el Vinyot, que em va veure la intenció, em va parar perquè no li fes mal.

—I del fred d'avui, ¿què me'n diries? ¿Hi ha necrosi? ¿En podrà algun o no?

Tenia falanges liloses.

—No crec: el lila encara no és fosc; si els reanimem bé, no en perdrà cap. Jo me n'encarrego. Li embolicaré les mans amb tovalloles calentes.

—No, que les sobtaràs! Has d'anar molt a poc a poc. Sense presses. No l'escalfis de sobte que li pot petar el cor. Ha d'entrar en calor de mica en mica.

Amb la consigna de l'extrema lentitud, aquell vespre fosc i hivernal vaig dedicar-me als seus peus. Tot i que en alguns rocles ja tiraven cap a blaus, en general encara eren grocs. Primer els vaig desencapsular de les botes, parant molt de compte de no esgarranyar-los amb els cantons del plàstic que havia serrat o de clavar-li alguna esberla diminuta. I després vaig procedir a la parsimoniosa operació de tallar fil a fil els mitjons encartonats. Evitant qualsevol incisió errònia, vaig desembolicar la darrera capa de teixit i vaig bufar-li els peus amb molta cura per veure com estaven. No m'atrevia a tocar-los ni a espolsar-li els fils de por de no endur-me bocins de pell. Vaig exhalar-hi per sobre el meu alè fins que la pell va tornar-se lilosa. Ple de compassió, vaig admirar aquells peus estranys i mutilats provinents de dolors pretèrits que el fred exterminador no havia estat capaç de sotmetre. Només tenia vuit dits.

Quan la vaig tenir alliberada de la indumentària i de la mollina, la vaig eixugar molt a poc a poc per no despertar-la i per no fer-li mal. Tan bon punt la premia amb la tovallola, la pell se'n ressentia i envermellia. No havia vist mai un cos tan sensible; semblava que se m'hagués de desfer. Ni una dona tan bella, ni una nuesa tan fràgil... La cambra angosta no estava a l'altura d'aquella reina del pol nord. El seu cos càndid m'invitava a besar-lo de cap a cap. Però només podia contemplar-la i eixugar-la, parant molt de compte de no fregar-la gaire fort. El guarda en cap em va instruir que, contràriament al que es feia temps enrere, els massatges i les friccions estaven totalment desaconsellats perquè esbocinaven la pell i els ossos. Contents per no haver-li trobat cap butllofa lletja ni cap excrescència gelatinosa que hauria delatat músculs en carn viva, vam moure-la suaument d'una banda a

l'altra per canviar-li els llençols. La vam tapar amb una vànova de plomes que no pesava gens. Amb un raspallet vaig pentinar-li amb molt de compte les celles recobertes de gel. Vaig desistir de treure-li els cristalls de les pestanyes; els pèls se'm partien. Quan s'escalfi, se li desfaran sols —vaig pensar—; això rai, el problema és que, tot i que no se li veu cap hemorràgia, deu tenir els ulls cremats; no li he trobat les ulleres; les deu haver perdut. Després vaig tornar a mullar-li els llavis, li vaig introduir aigua a la boca amb la xeringa i li vaig estendre crema a la cara lentíssimament, acariciant-la com en un somni. Quan retornés, li escamparia crema per tot el cos... Ho recordo com si fos ara: em vaig asseure a la seva vora per sentir-la respirar, seguir-li el batec del cor i no perdre'm cap detall de la seva recuperació..., fins que va venir a buscar-me el Jurdi perquè l'ajudés a la cuina. Vaig al·legar que m'havia de quedar de guàrdia per si es trobava malament. Em va replicar que era un barrut i que no podia quedar-me-la per a mi sol; i que les ordres del Vinyot eren deixar-la dormir ben tranquil·la un dia sencer.

—El millor per descongelar algú es fotre-li líquid calent per tots els forats, des de les orelles fins al cul.

—Jurdi, ets un bèstia! I para compte, no t'atansis tant amb el cigarro, i amb la teva merda de rastes la pots infectar! Té parts en carn viva.

—L'única merda és que no tenim tubs per drenar. Li podríem embotir aquest daixonses... Està com un tren, la paia. ¿Està molt xunga o què? Xaval, em toca a mi.

—¿Que estàs boig? ¿On vas amb l'embut del vi?

—Li ficaria aigua calenta. No gaire. Blub-blub. No sóc tan animal. Ei, René, que aquesta aguanta. Aviat la tindrem eixerida. A can Botero no les volen tan guapes.

—Deixa de fumar, si us plau. Això és petitíssim. Aquesta noia està a punt de palmar-la! L'aire ha d'estar net. Si no fessin tant xivarri al menjador deixaria la porta oberta.

—Com es nota que ets nou. No cal esverar-se tant. Xooo... He vist hipos a trenta graus amb la carn congelada de puta pena que se n'han sortit. A Chamonix els salven.

Tenen uns antres de ciència-ficció. Uns hiperbàrics i uns trastos de reanimació. En diuen CEC. Són la repera. Massa, tio, ni la NASA. Flipant. Recuperen paios escatxifollats que han baixat a catorze graus! Mentre que aquí a vint-i-cinc, ja pensem que han petat i els fotem al clot!

—Que et pot sentir!

—Està grogui. I si dius que passa dels trenta, rai. Ni a vint-i-cinc, no estan caputs, tio. Ens els hem esbandit massa ràpid. Hem enviat vius a l'altre barri. Només estaven col·locats de fred hibernant... Als Alps amb aquests dallonses moderns els haurien reescalfat... És l'hòstia, quants espàrrecs vivents no devem haver enterrat...

De matinada, la noia amb un monyó al dit del cor seguia sense despertar-se. Vaig passar en vetlla tota la nit, i no sols perquè ella ocupava el meu llit. Vaig estirar un matalàs a terra i, de genolls, controlava amb la mà que el cor no se li accelerés. Tenia el pit suau i dur. No em cansava de mirar-la, despullada del tot. Em deia: sóc com un metge; no hi ha segones intencions. I, tanmateix, va ser veure-la i enamorar-me'n. Quan es va fer de dia, damunt la seva pell van aparèixer un munt de gotetes, com si la rosada li hagués envaït el cos. Les vaig anar eixugant amb molt de compte, sobretot les que s'amagaven als plecs i entremig dels dits, perquè la suor sobtada no la clivellés. La noia va dormir trenta-nou hores seguides; quan les meves obligacions no em permetien estar amb ella, obria la porta cada deu minuts i treia el cap. La vaig vetllar dia i nit. Quan va tornar en si, es va quedar incorporada al meu llit sense dir res, amb la mirada perduda. Ni una pregunta, només algun mot d'agraïment. Tenia els símptomes d'estar patint un xoc posttraumàtic. «¿Vols que avisi algú?». I movia el cap negativament. «¿Et trobes bé?», vaig preguntar-li en anglès. I assentia amb el cap. Tot i que no li havíem trobat la cartera ni cap targeta identificadora, era estrangera. Només em responia amb *thanks* i gestos esmortèits. A càmera lenta, aixecava les parpelles, que li pesaven com portes de ferro. Tenia les còrnies inflamades. Malgrat el dolor, els ulls cremats eren de fàcil recuperació.

Quan va deixar de nevar, va arribar l'helicòpter de Vol Tamar. Quan el socorrista la va lligar al llit de ferro que penjava per fora, vaig protestar.

—Li podeu fer mal a la columna amb tantes sacsejades! Pancraç, ¿no la pots posar dins?

—Portem un ferit molt greu; no hi cap. Ja vigilarem que les corretges no l'estrenyïn gaire, no voldríem pas perdre-la! Pitjor seria hissar-la amb el cable: el coi d'arnès sempre ens estrangula l'artèria femoral. Li toca el parc d'atraccions. Ho sento, René.

Entenc que el sarcasme és una manera de neutralitzar les tragèdies, però no em van fer ni gota de gràcia. La meva malalta va cooperar sense queixar-se. Van elevar-la com un titella, exposant-la al vent glacial i al soroll eixordador de l'hèlix. I jo, després de tanta cura, em vaig desesperar en veure la noia gronxant-se per fora de l'helicòpter. Com si fos en una atracció de fira dalt del cel on els joves, en lloc de riure i xisclar, tenien por de veritat.

Al cap d'un mes, quan ja no confiava veure mai més la meva bella dorment, va tornar amb un braç enguixat. No era l'alegria personificada però feia més bona cara. Si mig morta ja era maca, després, no sé com dir-ho, era una meravella: als cabells curts i rossos i als trets eslaus, s'hi havien afegit uns ulls recòndits encisadors. Va agrair el nostre auxili mesurant les paraules i se'ns va oferir com a guia. Com vam saber després, la seva tímida proposta amagava un orgull soterrat. El senyor Vinyot se'n va sorprendre tant que no va saber dir-li que no. Li va oferir fer-li una prova quan es recuperés del braç, tement d'entrada que una dona aparentment feble no la superaria. Jo, com que no sabia a quina divinitat agrair-li tanta bondat, flotava a la manera panteïsta, adorant natura, dona, sol i plantes a l'ensem. La primavera no trigaria a arribar i amb ella els prats humits s'esquitxarien de berrisols lilosos i d'erectes bistortes rosa. La floració esclataria i les valls dels Tammarians s'omplirien de milions de primules,

campanetes, flors de vent, cireretes de pastor, raïms de calabruixes... Aquest any, però, a l'alberg, sobre l'espessa presència masculina, lluiria la nostra anemone particular: la nostra guia de cabells de glaç.

El primer cop que va aparèixer al Quesler, la Irena Besikova feia setmanes que bivaquejava a deu i quinze graus sota zero per no perdre el ritme alpí i poder anar observant les possibilitats de les vies d'escalada i de les cares nord dels Tammarians. El dia abans l'havia sorprès una allau a la comella Honcins i havia quedat colgada prop d'una hora, superant l'esperança de vida en accidents d'aquestes característiques. No feia per a ella que no s'hagués adonat dels senyals de perill imminent. Devia estar molt baixa de moral per no haver vist la gran acumulació de neu que hi havia al damunt seu, ni la forma panxuda dels seracs a punt de rebentar. Només passar la Besikova, els blocs van dir prou i van vomitar la neu inestable. Primer hi va haver un gran silenci, com si tot s'hagués aturat; ni un ocell, ni un aleteig, i tot seguit el soroll eixordador de la detonació. Va sentir un crac gegant i la torre dels blocs de neu es va ensorrar. Les pedres retronaven en trencar-se, caure i rebotar. Tot i que sempre és millor rodar amb el volví de neu que no pas quedar-hi sepultat, a part de la sort, la va salvar la perícia. Quan va sentir el crac característic de les demolicions de neu, i el bram rodolant pendent avall, va córrer cap a una paret per buscar-hi un sortint o una escletxa per refugiar-se. No va ser-hi a temps del tot. L'explosió havia provocat una polseguera immensa i irrespirable. En un instant, una boira blanca i histèrica ho va cobrir tot. L'esfondrada de tones de neu i pedres que corria com un llamp va fer-li fer uns quants tombs de campana i va emparedar-la dins el forat d'una rimaia; i així va romandre, semiinconscient, comprimida entre la neu i el peu de la paret. Malgrat el seu estat catastròfic, l'esllavissada que li havia caigut a sobre només li havia trencat el braç esquerre: l'última part del seu cos que va entrar a la rimaia i que no va protegir

de l'impacte final. Va tenir sort que la roca partís la vertiginosa bola de neu en dos fragments. En aquells moments, però, no se sentia gens afortunada. Era com si hagués xocat contra un cotxe a tota velocitat. O com si li haguessin clavat una pallissa i l'haguessin batut en una trituradora. L'horrible sacsejada a cinc-cents per hora li unflà el cervell, la desorientà i l'adolorí. La neu se li havia embotit pertot arreu. N'havia engolit un tros gelat i el tenia travessat a la gola. El gel li impedia respirar; tossí desesperada per escopir-lo; no podia; estava travat. Tampoc no podia moure els braços, la neu l'estrenyia; remenant-se com si dugués una camisa de força, aconseguí apartar la pesada càrrega que la cobria sencera dins la gèlida cloïssa, moure's de cintura cap amunt i alliberar un braç. Tot seguit, es ficà un dit fins al gargamelló per treure el gel que li obstruïa la tràquea i que estava a punt d'ofegar-la. L'operació a vida o mort va ser espantosa: el tap de neu no pujava ni baixava; no podia agafar-lo ni tampoc empassar-se'l. Un conte de por que, en lloc de succeir a les fosques, s'esdevingué dins una tomba horrorosament blanca. Fent força amb els músculs de la glotis girà el bocí de gel i l'impulsà cap a fora; sense perdre un instant, li clavà la navalla que s'havia introduït a la boca amb molt de compte i el capturà. Tan bon punt el conducte quedà lliure, els pulmons van xuclar com una ventosa el poc aire circumdant. La Irena féu una inspiració espasmòdica desmesurada que sonà tan esgarrifosa com el rogal d'un moribund. Si no hagués estat per la navalla que tenia en una butxaqueta de l'anorac, hauria mort asfixiada. Després, fent molta força amb el piolet començà a tallar una galeria a través del gel per escapar-se. Es menjava més neu de la que volia. La feina de picapedrera no tenia fi. El mur tenia més de tres metres d'amplada i, per sobre, l'espessor era igual o pitjor. L'eina se li trencà; per sort sempre duia una fulla de recanvi. Tanmateix, quan es posà la mà a l'esquena s'adonà que no duia la motxilla; amb l'impacte havia saltat pels aires. Més problemes. Ni fulla ni martell ni re. Si no hagués estat per la dragonera també hauria perdut el piolet. De tota manera el pobre estava molt malmès.

¿Com s'ho faria? Furgà la neu pels voltants de les cames fins als peus. Encara hi duia els grampons. Respirà. Es felicità per haver-se posat els semiautomàtics. Si no els hagués dut, difícilment s'hauria salvat. Se'n tragué un amb un temps antirècord perquè qualsevol cosa li costava un gran esforç, i, anà gratant el mur de gel que la tenia empresonada, donant-se ànims. Clinc-clinc. Burxar i burxar. El forat s'anava eixamplant. Tombada a terra, cada vegada arribava més lluny. La Irena ja no era una eruga quieta dins el capoll. Els tels inacabables que l'embolicaven s'anaven estripant. La darrera metamorfosi per emergir i volar, papallona de neu, era a prop.

A la muntanya és més fàcil sobreviure a una caiguda que no pas a una allau. Si no hagués estat per l'aixopluc de la paret, no l'hauria explicada i el seu nom s'hauria unit al de tants alpinistes colgats sota la neu com Günter Messner, el Guivernau, la Miriam Garcia sepultada al Meru Nord, o les quaranta-tres persones aixafades sota el pic Lenin. A part de la loteria de tot plegat, si la Besikova, quan ja havia consumit l'oxigen del cubicle, no s'hagués posat a tossir tant, hauria continuat mig catatònica, s'hauria enverinat amb el seu gas carbònic i no se n'hauria escapat. I si no hagués tingut la força de voluntat per gratar un forat amb el piolet i el gram-pó per poder respirar i anar eixamplant-lo fins a sortir-se'n, hauria desaparegut de la terra, sense brindar-nos l'ocasió de conèixer-la. També la va guiar la llum com a la seva amiga Heida Hawkins, i com ella també arribà a la superfície amb els pulmons aixafats, expel·lint neu de color rosa.

A poc a poc aconseguí espavilar-se, orientar-se i emprendre rumb cap al petit edifici il·luminat que havia vist feia una setmana en els confins del bosc. Queda en suspens si va cometre un error invertint hores per recuperar la motxilla que havia caigut en un clot. La Besikova va fer el que hauria fet a més altitud: recuperar queviures, corda i material per a la seva supervivència. Tractant-se dels Tammarians s'ho hauria pogut estalviar. De tota manera, mai no se sap, i va preferir actuar amb prudència. Ella mateixa ens ho va dir:

la motxilla «era allà» i l'havia d'anar a buscar; no podia dissimular i fer com si no l'hagués vist. El cansament, sempre tan mal conseller, la induïa a abandonar-la, però no ho va fer. Si el destí havia decidit que en veïés els colors de lluny i si, malgrat l'allau, totes dues continuaven vives, volia dir que la seva missió era apoderar-se de la motxilla perduda. Malgrat que estava masegada, va esmerçar temps i esforços per recuperar-la. Després, va canviar la fulla del piolet i va prosseguir. Enllestia en un moment operacions senzilles que, en aquelles condicions, li van costar sang i fetge, com calçar-se els grampons, menjar una mica o apariar el piolet. Tenia un braç inservible que li feia un mal horrorós; i tot i que era l'esquerre, per maniobrar i subjectar coses li calien les dues mans. Contusionada per l'embat, aquí caic, aquí m'aixeco, li va costar més de d'un dia arribar fins a nosaltres. Un trajecte que, en bones condicions, ella ha fet en poques hores.

Vam parlar molts cops de l'allau de la comella Honcins que gairebé la sepulta. La Irena Besikova feia setmanes que escalava pels voltants per esbrinar si el Quesler li convenia com a centre d'operacions. Feia bivacs a quinze graus sota zero «per posar a prova els Tammarians». I ho va dir exactament així, que havia escalat no per posar-se *ella* a prova, sinó la cadena.

—¿I quina nota han tret?

—Sis —va respondre.

No vaig discutir-li la injusta qualificació de les muntanyes; es notava que la Besikova havia pujat a cims més complicats. Alhora, però, intuïa que era una apreciació influïda pel seu pèssim estat d'ànim; de tota manera, qui sap, dins el conjunt dels parcs naturals de la terra, potser tenia raó i, comparats amb massissos més espectaculars, els Tammarians es quedaven curts.

—¿Per què et vols quedar aquí, si aspirem a més?

—No aspiro a res.

No érem tan diferents. Ella es mereixia molt més. Jo no havia estudiat mitja carrera de Biologia per fregar cassoles

d'un metre de diàmetre en una cuina humida. De tota manera, segur que la majoria de gent a qui servia els plats també vivia per sota de les seves ambicions. Tanmateix, la Irena era prou jove —i prou tot— per poder somniar. Sigui com sigui, va convertir-se en la guia del Quesler. Ella no ho tenia fàcil. Tenir vint-i-vuit anys i posseir una rara bellesa no l'ajudava gaire, però el que la perjudicava més en la seva feina era ser una dona. Si es pot triar, tothom s'estima més ser conduït per un home. «Si caic, ¿com m'aguantarà aquesta noia tan prima?». «Som un grup, ella no pot pas subjectar-nos a tots». Era molt difícil convèncer els excursionistes; i com més inexperts, pitjor. «Sóc feminista; ara: en qüestió de força, els homes en tenen més». «Una noia tan bonica no ens dóna confiança; anem amb nens petits; si ens estimbéssim, Déu no ho vulgui, i al final ens hagués de salvar el meu home, no sé de què ens serviria». «Jo no dic que no conegui els camins, però fer de guia és cosa d'homes; una noieta no pot vetllar per la salut de mitja dotzena d'homes. I al damunt no parla ni català. Si no ens podem ni entendre». Paradoxalment, els que sollicitaven caminades de no més de dues hores sense cap mena de perill eren els que se'n refiaven menys. De res no valien les cordes que li travessaven el pit, ni els sistemes tècnics per assegurar molt pes amb garantia, ni la ràdio antiallau VHF, ni la força extrema del seu cos. Era una dona i prou, i a més, massa atractiva. És a dir, tot el contrari del que s'esperaven del seu salvador. Per a un turista, la imatge d'un bon guia és la d'un homenàs, fort com un toro, que si convingués es carregaria a coll una família sencera. «¿I què renoi era un gri-gri? ¿Com podien refiar-se'n, d'un aparell de mig pam amb un nom de per riure?». Quan els visitants proposaven al senyor Vinyot, un home ben cepat però que ja vorejava la seixantena, que ell els fes de guia i ella es fes càrrec dels fogons, la Besikova, que els entenia més del que semblava, els mirava amb ulls assassins.

Va costar molt que l'acceptessin. La fama d'un guia triga a arrelar-se: els clients paguen i s'enduen les seves impressions sense passar-les a d'altres. A més, tractant-se d'una dona,

la fama sortia amb punts negatius. Amb cada excursionista, calia començar de zero. Els guardes del Quesler (tres comptant-hi el nostre cap) en dèiem meravelles per recomanar-la, però no convencíem gaire. Alguns consentien que els acompanyés, però només si feia de segona a les ordres d'un altre. Si eren pocs no els sortia a compte. La Besikova només es volia fer càrrec de dos clients per tal d'assegurar-los amb la màxima confiança. Quan veia que altres guies s'enduien un rosari de sis o set lligats per la cintura, la nostra guia russa es posava les mans al cap. En cas d'accident, la corda que n'unia tants, en lloc d'ajudar-los, n'abocaria un munt a la desgràcia.

Tot i que hi havia molts muntanyencs (hauria de dir-ne els noms per avergonyir-los) que consideraven que la Irena no passaria mai de ser una guia de suport —més vàlida per desgrimpar a corre-cuita i demanar auxili que no pas per assegurar una cordada—, n'hi havia d'altres que la teníem per la nostra igual; més encara, per una alpinista de categoria superior. Els companys com cal que la cridaven per dirigir alguna travessa pactaven amb ella fer el paperot de-qui-mana-qui davant el client, per bé que a la pràctica era la Besikova qui prenia les decisions. Aquesta incòmoda situació es va resoldre sola. De manera espontània, la parròquia es va anar dividint. Aviat es va veure que els excursionistes que consentien ser conduïts per una dona eren agradables i de bon nivell, mentre que els turistes que demanaven passejades on no es caminés gaire no la volien mai. La fracció de la clientela no l'afavoria econòmicament, perquè la més nombrosa era la gandula, però sí professionalment. Si més no, amb els avantatjats podia permetre's algun luxe i fer veure que escalava unes hores al dia. Escalar de debò, trencant-s'hi el cap, amb la màxima perícia i concentració, només ho feia sola. Només notava a faltar el dit del cor. Els dits petits no els enyorava tant; s'hi havia resignat, o si més no ho feia veure, quan deia que eren dits sense força.

—¿No s'escala millor per parelles? Primer assegura l'un i després l'altre, i anar fent.

—Jo no —em responia—. I Buhl i Messner tampoc. És

difícil trobar un bon company de cordada. L'ideal és dos. Abans d'anar amb segons qui, sola *c'est le mieux*. Com el Humar o el Twilight.

—¿Com pots escalar sense que t'assegurin? Te la jugues! Ella encongia les espatlles.

—Estic una mica boja, però no sóc ruca. *Deux c'est magnifique*. És una sort. Quan el trobes.

—I tant —vaig voler compartir amb ella—. A part que és molt més divertit. Vas xerrant, comentant la jugada...

—¿Divertit?

—¿No t'ho passes bé? Ara sí que no t'entenc.

—És més que això.

—El bivac et podia haver sortit molt xungo. I molt tirat —va intervenir el bromista del Jurdi—. A nivell mortífer, el nostre gel fot tant com el dels xinesos. T'has congelat com a l'Himàlaia per quatre duros, maca. Amb la pasta que val una expedició, aventura de franc. Quina ganga!

El que a un altre l'hauria ferit, a la Besikova no li feia ni fred ni calor. De tota manera, no m'agradava que el Jurdi ataqués així la meva supervivent.

—Jurdi, ¿vols callar? ¿Què et penses? ¿Que ho anava buscant?

—¿Ah, no? —Per acabar-ho d'adobar, el meu company afegí rient:— ¿La sabeu aquella del Renshaw que al Dunagiri es va fotre el dit creient-se que era xocolata? De tan negre i congelat que el tenia! Puta misèria!

—Amb el Renshaw hi anava el Joe Tasker, que si et sentís te'n faria menjar un dels teus —saltà la Besikova—. Tens sort. També s'ha mort. Quina mania amb això de divertit. *Amusant*, ¿voleu dir? ¿*Funny*? ¿Què té d'*amusant* menjar-se un dit?

—No cal que t'ho prenguis així, russeta. Perdona, xata, he fotut la pota. A tu acudits de dits, és clar, no et fan ni mica de gràcia. Per cert, que m'ha dit el Ceverní que els etiquetes de sis, els Tammarians...

—*Yes*.

—Si que piques alt, tu...

Li vam repetir el número perquè no hi hagués cap malentès. Tant se valia que fos *six* com sis. Segur que tenia les seves raons per valorar-nos tan baix.

Al Jurdi Salma li va costar acceptar la Irena. Tots dos eren molt bons escaladors; tanmateix, malgrat que compartien edat i ofici, no s'enteniën. Competien per tot, fins i tot per qui s'ajustava millor el casc. «És una paia molt rara; si se li creuen els cables, és capaç de deixar plantats els clients al mig d'una pujada i ja us espavilareu». Tot i que ell també era molt arrauxat, el Jurdi tenia raó. La Besikova no era la simpatia personificada. Els excursionistes de poca volada el primer que busquen és passar-s'ho bé. I la nostra guia era emmurriada com una esfínx. Com diuen els japonesos, la Irena era distant com el Fuji i freda com la neu que el corona. Si hagués estat lletja, hauria fet por i tot; els clients l'haurien defugit l'un rere l'altre. Els seus ulls mel verdosos els fulminaven. Tot i que no els ensenyava gaire. ¿De què els protegia? ¿De la llum o de la gent? Entaforada darrere les ulleres fosques, dirigia la marxa en silenci, i els renyava quan no seguien les seves instruccions. «No aixafeu la corda! Si la feu malbé, no ens servirà de res». «Les cordes són caríssimes. No en puc comprar una cada mes». «Tu no pots fer la *randonnée*. Amb aquestes sandàlies no es pot anar. Ni tu. Prohibit *sneakers* amb soles llises. ¿Què voleu? ¿Relliscar i matar-vos?».

Val a dir que quan sortia amb nosaltres no era tan seca. Deien que Bonatti tot el que tenia de bon alpinista ho tenia de mal guia. De la Besikova es podria dir el mateix: com més amunt pujàvem, com més aspra era l'ascensió, més s'entusiasmava.

Durant els mesos que va tenir el braç trencat li vam ensenyar els paratges més espectaculars de la serralada; alguns ni que fos de lluny. Va estar prenent nota de les cruïlles, de les dreceres i de les arestes que després va poder fer seves. No es perdia cap detall de les explicacions del Vinyot. Com que se sabia de memòria la guia Sommet dels Tammarians, patia per no dur-la a la pràctica. La fractura va obligar-la a una

aproximació lenta al massís; en lloc d'atacar ràpidament els cims de més renom, a casa nostra va començar caminant com una muntanyenca més. Jo ignorava els problemes que la rondaven. Mentre va estar enguixada, vam pujar als tucs que no requerien gaire destresa tècnica ni l'ajuda de les mans. Quan feia sol, ens quedàvem al cim contemplant la cadena dels Tammarians i enumerant les crestes. Li ensenyava els noms dels pics i de les agulles de nord a sud, ella els memoritzava, i s'hi veia grim pant de l'un a l'altre. Aquest gaudi dels nostres cims és impensable a l'Himàlaia o la Patagònia. L'estada al cim en un vuit mil o en pics sotmesos a mal temps és efímera i insatisfactòria. Després d'esforços sobrehumans, de setmanes i dies on només es pensa a arribar, s'hi arriba exànime i amb la pressió de baixar com més de pressa millor per escapar-se d'una tempesta, per no morir congelat o per evitar que la nit se't tiri a sobre. Tant pensar en el cim, i quan hi arribes, hi romans només uns segons. Enllestit en un tres i no res, cal fugir-ne per salvar la vida. I als Alps, a voltes, si fa no fa el mateix. L'aresta de les Bosses del Mont Blanc suspena entre dos abismes impressiona. Si el vent és fort, com més de pressa la passis, millor. Alguns, quan la veuen, renuncien al cim somniat per molt a prop que hi siguin i fan marxa enrere. Encara que l'aresta no tingui cap dificultat —es tracta de caminar i prou—, la por els venç. El vertigen és esfereïdor. Poca broma. Per sort, els Tammarians, encara que siguin tan o més alts, no són tan estremidors. El sol hi fa molt. Com que la por és suggestió, els cims borrascosos i els vents huracanats d'altres llocs esgarrifien. Els nostres cims assolellats són més hospitalaris, per més fred que hi faci. Evidentment, cal parar compte amb el mal temps —que també en tenim—, i amb les allaus ocasionals, i tornar d'hora; perills controlables per a un alpinista assenyat. Tot i que cada any hi ha accidents i que durant el segle passat als nostres pics van perdre-hi la vida una cinquantena de persones, no s'escala ni es camina al límit. Comparats amb la trentena que moren cada any al massís del Mont Blanc, amb els dos-cents morts de l'Everest o amb els cinc-cents del Matterhorn, les nos-

tres muntanyes són ideals per a l'escalador mitjà: atractives però amb poc risc. No posseïm cap pic tan esgarrifós com l'Eiger ni com el Cerví. La joia de la nostra corona, la cara nord del Maruni, és excel·lent i agradable al tacte. En lloc de la pedra traïdora i erosionada del Cerví o de les Dolomites, que se't desfà als dits, tenim plegaments de marbre compactes, amables a les mans i preciosos a la vista. En lloc dels núvols perennes i de la pluja de pedres de l'Eiger o del corredor Goûtier, a l'estiu l'ombra del Maruni protegeix a trenta graus.

La Besikova copsà ràpidament l'esperit dels Tammarians. «Són nobles i... *sympa*», va comentar amb la seva ambigüitat, que tant volia dir que eren poc com que els donava el vistiplau. Sigui com sigui, per a ella tres mesos sense escalar foren massa. Quan se li acabà el martiri de la convalescència, es llançà com una fera afamada cap a les parets que havia tingut prohibides i que m'havia demanat que li fotografiés per estudiar-les.

En el fons, en el racó més animal i irresistible, al Jurdi li agradava molt, la Irena; a ell i a tots. Però era un cim inaccessible, amb un núvol de mal temps perpetu que ens impedia veure-la bé i acostar-nos-hi; i quan ens hi atansàvem, en els pocs moments de bonança que es permetia, ens acabava foragitant. La relació entre ella i el Jurdi era tempestuosa, una barreja de ràbia i desig. Al cap i a la fi, a excepció del Vinyot, que ja en tenia cinquanta-nou, cap de nosaltres no havia arribat als trenta i ens bullia la sang. La Irena Besikova i el Jurdi Salma s'assetjaven com si es tractés d'una conquesta per veure qui resistia més, i jo ho vivia dramàticament; no sols perquè s'havien avançat als meus sentiments, els havien menyspreat i m'havien deixat enrere, sinó perquè era una parella il·lògica de dos éssers que no s'estimaven. D'acord, eren dos escaladors forts i atrevits. Jo era igual de valent però no era tan temerari. El Jurdi era un eixelebrat. La Irena era al punt just: assenyada com jo, intrèpida com ell.

Una nit la història es va desencadenar. Plovia a bots i bar-rals. Hi va haver moltes cancel·lacions. Només van tirar en-

davant amb els seus plans els alpinistes de més risc, felicitant-se pel pols imprevist amb la pluja i per poder combatre-la en plena paret. Érem al juliol, la situació no era tan perillosa com ho hauria estat a l'hivern. Feia anys que els mosquetons i els piolets no eren de ferro i ja no atreïen els llamps. Deixant de banda aquests bojós de les cordes, però, la resta d'excursions previstes es va suspendre. Els refugiats s'avorriïen. La xafogor ens feia obrir i tancar finestres contínuament: uns s'ofegaven, d'altres es mullaven, ningú no estava content. Com que el tren de Freixe continuava funcionant, alguns dels hostes van fer cap al Quesler a menjar i a passar l'estona. Mal m'està el dir-ho, però tenim bona fama com a cuiners. Tres clientes de la Irena volien fer el Corretja, el nostre 4.000 més fàcil. A causa de la pluja, sense cap recança, les tres amigues van canviar el Corretja per uns dinars i unes sobretauls de copes sense fi. Caragols, empedrats de cigrons, carn a la brasa, préssecs, coques de recapte, tot els estava bé. ¿Què es podien explicar tant? No van parar de riure en tot el cap de setmana. La seva felicitat contrastava amb l'ensopiment de la seva guia. Per més que els dies i les setmanes de tedi formen part de la vida d'un alpinista, i que l'espera d'una bonança per atacar un cim allarga les expedicions més mesos del compte, a la Irena les hores mortes esperant les finestres de bon temps la fastiguejaven. Estàvem asseguts al banc llarg de la galeria; en afegir-s'hi uns altres, vaig notar la pressió de la seva cuixa. Només per aquell petit contacte, m'hi hauria estat tota la tarda sense moure'm. Ella, però, no es podia estar quieta i a mi m'esperaven plats per rentar. La Irena esguardava contínuament el baròmetre buscant-hi un indicatiu que anunciés una millora. Era l'únic defecte que tenia per convertir-se en una gran alpinista: no sabia relaxar-se davant les contrarietats. En lloc de reservar energia per a les grans escomeses, es consumia desficiant-se quan la feien estar parada. Un cop, a la Patagònia, va haver d'esperar un mes en una trinxera de gel no gaire més gran que un congelador pendent que fes bo per atacar el Fitz Roy. Desesperats, abans d'anar-se'n, ella i el seu company van vo-

ler intentar-ho; l'oratge diabòlic, però, els va fer retirar. Ni supercanaleta ni re. No podien emular la gesta de Fonrouge. La Besikova recordava aquell mes tancada en una tomba com el pitjor de la seva vida. I no tant pel fred inhumà, sinó per l'estretor. Pel cos encongít durant setmanes protegint-se del vent enrabiàt. Si volia fer el Fitz Roy, no podia sortir del forat. Aguantaria, no es rendiria. No podia fer mal temps eternament. Algun dia pararia. S'equivocava. S'hi va estar trenta dies i les coses van empitjorar. Els músculs quiets amb un mal terrible, les articulacions mortes, els nervis angoi-xant-la. A uns centímetres del seu rostre, les ràfegues la mossegaven amb els seus xiulets enfollidors.

—La Patagònia és la fi del món. Duríssim. Molt mala sort. No vaig veure la millor *merveille* de la terra. Ni la seva infinita solitud. Va fer un temps horrible. L'únic bo: l'Hilarión Valades.

—No fotis! ¿Coneixes el pirat del Valades? ¿Abans o després de tornar-se místic? —se'n burlà el Jurdi.

—Ell sí que va fer cim. El Fitz Roy i el Cerro Torre. Que encara és més difícil. Abans l'Hilarión era un as. Ens avergonyia. Ara per ser tan bo. És el Gandhi de les muntanyes.

—M'han dit que, quan es treballa una paret, resa —comentà el meu company foteta.

—Amb ell, tu també resaries.

Després d'un silenci respectuós, vam continuar apariant unes lliteres tortes. Jo em preguntava com devia ser realment la Irena. En què creia, què desitjava, a quants llocs no devia haver estat abans. El Jurdi, però, en lloc d'idolatrar-la, pretenia saber tant com ella. O més.

—M'ha dit un col·lega que, a la Patagònia, prop del Cerro, hi han fotut un refugi i que hi ha xiringuitos; i un poble i tot. Ja no caldrà patir tant. A veure si foto el camp algun dia i m'hi escapo. Si no fos per les peles...

—Patir va bé. Ens fa forts —li respongué el Vinyot mirant intensament la nostra guia. Ella el mirà amb afecte compartint no sé quines coses.— I Jurdi, si no estàs a gust, au! De presoners, cap ni un!

—Si no fos per tu, padrí, ja no hi fóra. Ets l'única persona de puta mare de per aquí. Jo no guipo ningú més —la deixà caure fument-se'n.

—No em dauris la píndola, Salma. Si no fos per l'Anjo, pel Maruni, pel Darragó i per totes les parets sensacionals dels Tammarians, no et veuríem el pèl.

—I per les fissures tan canyeres que tenim. Com la que vaig obrir dimarts passat. Una 6b que vaig deixar desequipada. Curta però molt guapa.

—¿Com l'has batejat? ¿La Ding-dang?

—No. La Daling-dalang. Com les campanes. Pels dos passos pendulars que m'he tret de la màniga. A veure qui té els pebrots de repetir-la. A més sona a tibetana.

Aquell cap de setmana la Irena no va voler menjar res seguint el seu calendari d'entrenament. I això que els caragols amb allioli li agradaven molt. La seva voluntat, però, era més ferma. Cada mes se sotmetia a duríssimes sessions de resistència al fred, a la gana i al cansament que l'enfortien molt a base de grans dosis de mal humor. En dejú estava múrria.

—Pobres de nosaltres si vols passar-li el rècord per la cara al Humar! Onze dies sense halar ni xumar. ¿Qui collons et penses que ets, russa-rossa? ¿La Twilight en versió femení?

Ella li va vaticinar que ell acabaria pescant als pantans, perquè amb tanta ganduleria i tants porros es quedaria sense esma per tirar amunt. Ell li va respondre que per no tenir pànic en una ascensió són tan importants els piolets com la maria. I que ell s'ho passava de conya fent pics, mentre que ella era un sac de nervis.

—L'alpinisme és anar fotent-li segons va venint, xata. Jo he anat un fotimer de cops als Alps per fotre la cara nord del Cerví. Les putes tempestes. I jo clavat a la paret cagant vinagre, a veure qui pot més. El Cerví és un cabronàs, i, si ho dius en alemany, més. El Matternhorn! Si tingués pasta m'hi quedaria amb tota la patxorra i us ho juro que cauria. I tant si cauria! Una vegada, just quan me les havia de pirar —per-

què als avions els la sua si hi ets o no, així que has de ser-hi *o'clock*—, el Matterhorn dels collons es va treure el putó barret de núvols que no havia parat d'apedregar-me durant sis dies i em va acomiadar amb una ullada de sol. S'ha de ser molt cabró per enfotre's així del personal! Just quan foto el camp, el maleït Cerví em fa una guexina de sol! Què hi farem. Ep! En part de puta mare. L'escalada no es deixa planificar. Això és el que fot als urbanites, i als quadriculats. La natura té el seu ritme. Si no t'hi adaptes, xata, patiràs un ou. Relaxa't, maca... ¿Per què coi t'ha d'amoïnar tant que faci mal temps? ¿Què collons volies encadenar? ¿Quin tren se t'escapa?

Emprenyada, se'n va anar a fer un tomb sota la pluja per refrescar la seva bomba interna, no fos cas que li explotés dins, deixà caure enrabiada; i va afegir que se'n tornaria cap a Freixe abans que es fes més fosc. La vaig acompanyar fins al bosc, on comença la Pleta Empinada, i en el moment d'acomiar-nos, quan ella insistia que me'n tornés, li vaig fer dos petons a la galta seguint el costum mediterrani. No era la nostra manera de saludar-nos i el mar quedava molt lluny. Però era una mostra d'afecte després d'un cap de setmana enganxós. Dels dos petons vaig passar a quatre i a cinc. Només va ser meva uns minuts. Ella em va besar amb tendresa. Després, va sacsejar el cap i es va apartar dels meus braços. «No puc». No em va donar cap més explicació, si era per mi o per ella o per qui. Tampoc no em va deixar dur-la fins al cremallera. En una nit tancada, una altra dona hauria tingut por; la Irena, no. Volia quedar-se una estona sola al bosc.

Però no va ser així. Una hora després, el Jurdi, que dormia a la cambra de la meva vora, va tenir una visita. No m'ho podia creure. Vaig estar a punt de trucar a la seva porta a cops i dir-los que eren uns porcs i uns falsos. Els sentia cridar de plaer com animals a l'altre costat de l'envà de fusta. ¿Per què em martiritzaven? La imaginava suada de passió en un llit igual que el meu, en un reducte angost idèntic. La Irena xisclava a l'altre costat de la paret sense tenir en consideració

que jo l'havia despul·lat castament i que aquí l'havia desempal·legat de la roba glaçada que se l'enduia a l'altre món. Ella no recordava res d'aquelles hores crítiques ni dels dos dies de vetlla de després. Tal com estaven les coses, però, era millor que no en sabés res. Aquell cos fred que havia escalfat amb les meves mans buscant les teles més fines per no fer-li mal, ara es recargolava de suor i es deixava tocar per les mans plenes de durícies del Jurdi. Ja no li calia el meu alè per desfer-li els caramells dels dits; s'estimava més el qui li escopia el baf borratxo. Els seus peus ja no s'estaven quiets sinó que feien tremolar la paret a cops. L'habitació sencera se sacsejava al ritme brutal del seu sexe. El pudor de la seva nuesa que jo anava cobrint rocle a rocle per no violentar la seva intimitat s'havia transformat en un cos obscè ple de lascívia. No la reconeixia. M'havia enganyat. Sentia els mobles i el Jurdi remenant-la com si fos una nina de drap. Ho comparava amb el respecte amb què jo li havia mogut el coll i els malucs no sols per no despertar-la: l'únic que em produïa veure-la nua al meu llit era veneració. El Jurdi, en canvi, bramava com un verro.

—La russa està com un tren..., però és una imbècil de merda —m'havia dit feia uns dies.

—El Salma es fastigós, no hi vull parlar més —i ara el tenia entre els seus braços.

Vaig vestir-me i vaig caminar amunt enmig de la tempesta, sense bastó ni res a sobre, per la costa de l'Anjo. Els trons il·luminaven una nit esgarrifosa. Passats els 3.500 metres vaig sentir basca, jo que normalment no acuso el mal d'altura fins vora els 5.000 metres. En aquell moment el meu cos no valia per a res; tenia les defenses als talons i una inflamació psíquica aguda. El vent em tallava la cara, xisclava entre la tempesta i m'encerclava per tornar-me boig. «La russa és una roca amb caràcter», acostumava a dir el meu company per criticar-la, «calenta però punxent!». L'èmfasi que abans requeria en l'aspror, en repetir-m'ho en aquells moments adquiria el significat contrari: «La russa és una roca amb caràcter, punxent però calenta!», cridava el Jurdi dins meu com un sàtir.

L'atracció de dos cossos atlètics havia pogut més que la seva falta d'afinitat com a persones. La follia hormonal els havia unit com bèsties en zel. M'imaginava les mans de la Irena escalant el tòrax del Jurdi, perfilant cadascun dels seus músculs. Veia com s'encaixaven els seus cossos magnífics i libidinosos i l'estómac se m'ulcerava de ràbia. Si només era una qüestió física, el meu cos era tan o més benplantat que el del Salma; el guanyava fent abdominals, corrent i en mil proves més. Si del que es tractava era de veure qui es tirava més paies, també pensava passar-li al davant. Però la Irena no em volia. No l'atreia. La roca cantelluda de tacte ardent m'acabava de refusar. No entenia per què. ¿Perquè tenia dos anys menys? El Jurdi i ella tenien la mateixa edat. ¿Hi havia tingut alguna cosa a veure? ¿Em veia massa jove? No crec pas que fos això. Portar-se dos anys no és re. Si fossin dotze, encara... Tot i que, si estigués enamorat, ni això em tiraria enrere... Siguem sincers, érem dos mascles igual d'atractius; amb la diferència que amb mi la Irena tenia sintonia i amb ell no. No era just. No era lògic que se n'hagués anat amb ell. Llevat que la tornessin boja les rastes brutes i els pírcings infectats. Puah. ¿Què era el sexe per a ells? ¿Aquell relax que el grenyut del Jurdi feia mesos que li estava venent? Aquella tarda no havia parat de parlar-ne. «Xata, si no et relaxes, malament». La vella temptació dels casanoves invitant a passar-s'ho bé i a no pensar en res més. De tota manera, no els veia emporrats a càmera lenta. Els acabava de sentir cridant en una cambra claustrofòbica amb un llit al mig. Cops a la paret, esbufecs eròtics. ¿En podia tenir algun dubte? Intuïa com es movien i es llepaven. S'agafaven amb un ritme frenètic, com si es tractés d'un cos a cos entre dos mamífers enemics. ¿Era això el que els excitava? ¿Que es tinguessin ràbia? ¿Era aquest el còctel dels seus orgasmes? ¿Cardar subjugant-se? ¿Ser vençuda i follar? Oh, era repugnant, tan diferent del desig que sentia per ella. El pitjor, però, és que podia entendre'ls. Jo també havia passat per la pedra noies que tant se me'n fotien estant de gresca i borratxo. I no me'n sentia orgullós. El sexe pel sexe deixa mal gust de boca. No és tan

divertit, i menys després. Maleïa el coit antinatural del Jordi Salma i la Irena Besikova i pregava Déu perquè s'aixequessin de la seva ressaca destrossats i penedits. Tot i que, ni tan sols així, a cap dels dos no se li acudiria de demanar-me perdó. Perdó, ¿per què?

A diferència d'altres vegades, em va costar superar la tercera tirada de l'Anjo després de la reunió del Congre. No vaig fixar-me en la gruta de les Guitarres, on havia passat estones entretingudes. Tenia una fúria destructiva que em cremava per dins. Caminava com un esperitat, cansat, sense gaudir ni adonar-me de re. Pujava molt marejat i amb un mal de cap de pànic, però no ho volia deixar córrer; al revés, estava immers en un estat pseudofebril que em feia tirar endavant a la desesperada, per bé que també m'hauria pogut inclinar per l'extrem contrari: entaforar-me en algun aixopluc i romandre-hi ajagut qui-sap-lo. Obsessionat, l'únic que tenia clar era que volia enfilar-me com més amunt millor, fer l'Anjo i estar sol. Suposo que, a part de fugir del lloc del dolor, inconscientment volia guanyar alguna mena de cursa, ja que havia perdut la més fonamental. Sentir que el meu cos i la meva ànima rebentaven junts, que em feien costat, que es cargolaven, que xisclaven amb mi, em feia sentir patèticament acompanyat. Vaig fer el cim de matinada i m'hi vaig estar moll i pelat de fred fins que va sortir el sol escanyat per núvols negres. Mil trenta-quatre metres més avall, al refugi, devien estar preparant els esmorzars. Tant me feia quina excusa li donaria al Vinyot. El vent ferotge i ensordidor xisclava dalt del cim aixecant ràfegues blanques al meu voltant. La reina de les neus m'atacava a traïció en ple estiu. No hi havia d'haver confiat. Era cruel i devastadora. Els cristalls finíssims de glaç em punxaven la cara, s'injectaven als ulls i em penetraven endins com vidres malignes que se'm clavaven al cor. Com que havia sortit esmaperdut i de nit, no havia agafat les ulleres. Després, enlluernat pel sol que em llagava les parpelles, vaig baixar a fer els dinars per complir amb la meva feina, relliscant pels barrancs i les torrentades, reptant cada llamp perquè em matés.